Ankenævnet *for* Forsikring

Den 5. december 2018 blev i sag nr. 91527:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har forsikring ved tab af erhvervsevne. I klagen af 2/11 2017 til nævnet har klagerens repræsentant bl.a. anført:

> "Forsikring solgt til os gennem vores bank på falske forudsætninger.
>
> Som I kan se i vedlagte brev – skulle vi få et beløb oven i evt. overførsels indkomst – og så forstår vi ikke hvordan de pludselig ikke vil give os pengene, når nu indtægtsgrundlaget er endegyldigt nedsat?
>
> Forsikringen er købt gennem [pengeinstitut] - vi har betalt MANGE penge for forsikringen – og forstår simpelthen hvordan de kan slippe for at betale.
>
> Den skulle sikre os og vores børn økonomisk – og det har været en kamp og meget uforudsigeligt med deres udbetalinger!!"

Selskabet har i brev af 1/2 2018 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

> "**Hvilken type forsikring er der tale om?**
> Forsikredes ordning er tegnet via hans pengeinstitut den 29. juni 2000.
>
> Dækningen omfatter bl.a. løbende fulde ydelser, såfremt forsikredes generelle erhvervsevne som følge af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes med 2/3. Nedsættes erhvervsevnen til mellem halvdelen og 2/3 som følge af sygdom eller ulykkestilfælde, er der ret til halve ydelser. Der er en

karensperiode på tre måneder. Der ydes præmiefritagelse med virkning fra første præmieforfald efter at PFA har vurderet, at den generelle er varigt nedsat, og såfremt de øvrige betingelser for udbetaling er opfyldt. Præmiefritagelsen gælder for den del af forsikringen, der udbetales.

Der henvises til det gældende aftalegrundlag i form af forsikringsbetingelser BX0982 (0105) af 1. januar 2005 (bilag A).

Hvad handler tvisten om? – parternes overordnede synspunkter
Som PFA forstår forsikredes klage, er han utilfreds med, at PFA Pension har afvist at yde dækning for tab af erhvervsevne efter den 1. maj 2017. Selskabet henviser til, at forsikrede ikke er berettiget til dækning efter denne dato, idet han den 24. april 2017 tiltrådte i fleksjob og herefter ikke opfylder det økonomiske kriterium for dækning i forsikringsbetingelsernes § 8, stk. 6, (bilag A) efter den 1. maj 2017.
…
Sagsfremstilling
Forsikrede er født i [1970'erne]. I anmeldelse af helbredsmæssige forhold underskrevet af forsikrede den 1. december 2009 (bilag B) oplyste forsikrede, at han havde fået slitage i skulderen, og at han havde haft lønophør den 27. november 2009. Det fremgik endvidere, at hans bruttoløn før sygemeldingen udgjorde 380.000 kr. Selskabet modtog desuden Lægeattest ved nedsat erhvervsevne 1 dateret 3. december 2009 (bilag C).

PFA tilkendte på den baggrund midlertidige ydelser i perioden fra 1. marts 2010 (bilag D) til 1. september 2010 med henvisning til, at forsikredes erhvervsevne som [fødevarefremstiller] var nedsat med mindst 2/3. PFA modtog herefter opfølgningsskema dateret 12. august 2010 (bilag E) med kommunale oplysninger om revalidering, Lægeattest ved nedsat erhvervsevne 2 dateret 6. september 2010 (Bilag F) med vedlagt Journalnotat af 8. december 2010 (bilag G).

Da den maksimale udbetalingsperiode for fagrelateret erhvervsevnenedsættelse udgør seks måneder i henhold til § 9 stk. 5 (bilag A), overgik PFA herefter til vurdering af forsikredes generelle erhvervsevne. I brev af 25. maj 2011 (bilag H) gav PFA forsikrede afslag på yderligere dækning med henvisning til, at hans generelle erhvervsevne ikke var nedsat med mindst halvdelen.

Forsikrede fremsendte ny anmeldelse af helbredsmæssige forhold (bilag I) og Funktionsskema (bilag J) underskrevet den 21. april 2013. Heri oplyste forsikrede, at han havde overbelastet sin skulder som følge af 22 års hårdt arbejde, og at smerterne havde været tiltagende mellem år 2000 og 2010. Han oplyste endvidere, at hans årlige lønindkomst før sygemelding udgjorde 423.000 kr., og at han havde haft lønophør den 1. november 2010.

I lægeattest ved nedsat erhvervsevne underskrevet af forsikredes praktiserende læge den 1. maj 2013 (bilag K) fremgår, at forsikrede lider af kronisk smertesyndrom omkring højre scapula *'udløst af arbejde'.* Det fremgår desuden, at forsikrede var sygemeldt på fuld tid mellem den 17. oktober 2008 og den 17. november 2008 og igen fra februar 2009.

I brev af 4. april 2014 (bilag L) anerkendte PFA, at forsikredes generelle erhvervsevne var nedsat med mindst 2/3, og forsikrede blev herefter tilkendt invalidepension fra den 15. juli 2013, hvor forsikredes virksomhedsrevalidering ophørte.

3. 91527

PFA modtog Opfølgningsskema dateret 19. oktober 2014 (bilag M) og Lægeattest ved nedsat erhvervsevne 2 dateret 29. oktober 2014 (bilag N). PFA har løbende forlænget udbetalingerne til forsikrede (bilag O, P, Q og R), og forsikrede blev bevilget præmiefritagelse pr. 1. januar 2017 (bilag Q).

I forbindelse med sagsbehandlingen foranstaltede PFA en ortopædkirurgisk speciallægeundersøgelse, der blev gennemført den 11. november 2013. Speciallægen har i erklæringen dateret 25. november 2013 (bilag U) bl.a. anført, at forsikrede gik ud af 9. klasse uden at kunne læse eller skrive og derefter kom i lære [inden for fødevarefremstilling]. Han gennemgik siden et langt uddannelsesforløb over 10 år efter hvilket, han havde en rimelig læsefunktion på 3. klasse niveau. Han er herefter *'dog kun i stand til at læse halvdelen af en tekst og forstår ikke helt alligevel.'* Det fremgår desuden af erklæringen, at forsikrede har betydelige indlæringsvanskeligheder, og at der er en *'meget kritisk til næsten ingen hukommelsesfunktion'*.

Speciallægen har endvidere anført, at forsikrede var ansat på [arbejdssted] frem til det lukkede, og at han i den sidste tid på [arbejdssted] var fungerende som …

Af speciallægeerklæringen fremgår desuden, at forsikrede efter mislykket revalidering påbegyndte en …udannelse *'som lige akkurat kunne gennemføres, men skulderen forhindrede funktionen'*, at han herefter prøvede at fungere som …, *'hvilket burde kunne lade sig gøre men ikke muligt pga. de svage sproglige færdigheder og har ikke nogen hverken engelsk eller tysk evner'*.
…
Af forberedelsesskema fra Jobcenter (bilag Y) fremgår om forsikredes uddannelse og erhvervserfaring, at forsikrede efter afsluttet 9. klasse startede i [fødevarefremstilling] i 1987, at han i 1988 *'ændrede [..] uddannelsesretning til* [anden fødevarefremstiller]*'*, og at han efter læretiden har *'været i* [arbejdssted] *gennem 17 år i fast natarbejde'*.

Af forberedelsesskemaet fremgår det endvidere, at forsikrede efter sin sygemelding har været igennem forskellige praktik- og revalideringsforløb. Det fremgår af konklusion den 5. november 2012 (side 5 af 13), at forsikrede har bestået kursus i *'grundlæggende …'*. Af notat af 8. januar 2015 i kommunal journalrapport (bilag Z) fremgår, at forsikrede ønsker at arbejde som …, men at han *'ikke har erfaringen, som oftest er påkrævet indenfor disse områder'*.

Den 21. april 2017 modtog PFA nye kommunale oplysninger i sagen. Det fremgik af brev fra kommunalt Jobcenter til forsikrede af 20. april 2017 (bilag Æ), at forsikrede den 24. april 2017 skulle starte i en fleksjobstilling, at hans timeløn eksklusiv pension ville udgøre 132,66 kr. i timen, og at han ville have et samlet pensionsbidrag på 9 %. PFA beregnede herefter forsikredes månedsløn i fleksjobbet til 5.013 kr., og fleksjobtilskuddet til 16.523 kr. Forsikrede har derfor efter PFA's beregninger en samlet månedsløn på 21.536 kr.

Som følge af fleksjobansættelsen standsede PFA udbetalingerne til forsikrede pr. 1. maj 2017 med henvisning til, at forsikrede i sit fleksjob tjener mere end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Forsikrede blev meddelt herom i brev af 8. maj 2017 (bilag R).

Forsikrede klagede over afgørelse i mail af 31. juli 2017 (bilag S). I mailen anførte forsikrede, at *'den udregning i ligget til grund for jeres afgørelse, er ikke nævnt i den oprindelige police'*: Til mailen var vedlagt et aftalebrev fra 2002.

På denne baggrund revurderede PFA sagen, og selskabet fastholdt afgørelsen i brev til forsikrede af 2. august 2017 (bilag T). Sagen er herefter indbragt for Ankenævnet.

Begrundelse for PFA's Pensions afgørelse

Rådgivning og aftalegrundlag

Forsikredes repræsentant har i klagen anført, at *'forsikringen er solgt til os gennem vores bank på falske forudsætninger'.*

Forsikringen er tegnet via forsikredes pengeinstitut, og PFA yder derfor som udgangspunkt ikke rådgivning i forbindelse med tegningen af disse produkter. Det er PFA's opfattelse, at der ikke i sagen er fremlagt oplysninger, der giver holdepunkter for at antage, at PFA eller nogen - for hvem selskabet måtte hæfte - har ydet mangelfuld eller fejlagtig rådgivning i forbindelse med tegning af forsikringsaftalen.

Forsikredes repræsentant har i klagen endvidere *anført 'som I kan se i vedlagte brev – skulle vi få et beløb oven i evt. overførsels indkomst – og så forstår vi ikke hvordan de pludselig ikke vil give os pengene, når nu indtægtsgrundlaget er endegyldigt nedsat?'*. Til klagen har forsikrede bl.a. vedlagt et aftalebrev af 24. januar 2001, et aftalebrev af 14. november 2002, forsikringsbetingelser af 1. januar 2005 samt breve fra selskabet til forsikrede.

Det fremgår af § 8, stk. 6 i betingelserne fra 1. januar 2005 (bilag A), at forsikrede ikke har ret til udbetaling af forsikringsydelse under ansættelse i en stilling, der finansieres helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, medmindre den generelle erhvervsevne er nedsat til halvdelen af den fulde erhvervsevne, og forsikredes indtjening (summen al arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) er nedsat til halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

På baggrund af det anførte i klagen er PFA uenige i, at der af det gældende aftalegrundlag kan udledes en ret til et *'beløb oven i eventuel overførselsindkomst'*. Forsikredes eventuelle ret til dækning for erhvervsevnetab under fleksjobansættelse forudsætter derimod, at forsikrede opfylder det økonomiske kriterium som gengivet ovenfor.

Erhvervsevnen

PFA anerkender, at forsikredes generelle erhvervsevne som følge af helbredsmæssige forhold er væsentligt nedsat. PFA har på den baggrund udbetalt løbende ydelser fra den 15. juli 2013 og ydet præmiefritagelse fra den 1. januar 2017. Dækningen blev standset pr. 1. maj 2017 som følge af, at forsikrede startede i fleksjob den 24. april 2017. PFA fastholder, at forsikrede ikke er berettiget til yderligere præmiefritagelse og udbetaling.

Selskabet har i afgørelsen bl.a. lagt vægt på følgende forhold:

- PFA har på baggrund af oplysningerne om vilkårene for forsikredes fleksjob beregnet, at forsikrede i sit fleksjob oppebærer en samlet månedlig indtægt på 21.536 kr. Forsikrede ses hverken at have bestridt dette over for PFA eller Ankenævnet.

- Forsikrede har oplyst, at han efter at have afsluttet folkeskolen er udlært [fødevarefremstiller], og at han har arbejdet på [arbejdssted] i 22 år. Det fremgår desuden af sagen, at forsikrede er stærkt ordblind og har vanskeligt ved at læse.

- Det fremgår af oplysninger fra Danmarks Statistik (bilag (Ø), at den gennemsnitlige bruttomånedsløn for *'… og beslægtet arbejde inden for fødevarefremstilling'* i 2016 udgjorde 28.303,93 kr. En søgning på [fødevarefremstiller] på forsikredes alder med 22 års joberfaring på jobindex.dk viste en gennemsnitlig månedsløn på 25.570 kr. *'Ud fra de 20 CV'er der passer bedst på de oplysninger du har angivet'* (bilag Å).

- PFA har noteret, at forsikrede i 2012 har taget grundlæggende kursus som … . Selskabet bemærker dog, at forsikrede ikke har arbejdet som …, og har derfor ikke ladet dette indgå i beregning. Det er desuden selskabets opfattelse, at kurset ikke ændrer sammenligningsgrundlag væsentligt.

- Det er herefter PFA Pensions opfattelse, at forsikrede ikke efter den 1. maj 2017 opfylder det økonomiske kriterium for dækning ved erhvervsevnetab i forsikringsbetingelserne, idet forsikrede ikke har dokumenteret, at en månedlig bruttoindtægt på 21.536 kr. udgør mindre end halvdelen af, hvad der er sædvanligt at tjene for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder.

Konklusion
På baggrund af det anførte fastholder PFA, at forsikrede ikke er berettiget til dækning efter den 1. maj 2017, da han ikke har godtgjort, at han opfylder det økonomiske kriterium for dækning i forsikringsbetingelsernes § 8, stk. 6, (bilag A) efter denne dato."

På foranledning af nævnets sekretariat har selskabet i brev af 29/8 2018 til nævnet redegjort for ændringen af klagerens ordning i 2005. Selskabet har bl.a. anført:

"Ved brev af 16. juli 2018 anmoder Ankenævnet for Forsikring PFA Pension (herefter PFA) om yderligere oplysninger til brug for behandling af klage indsendt af [klagerens] (herefter 'forsikrede') repræsentant.

Ankenævnet har i brevet anmodet PFA om at redegøre for, hvilke ændringer, der skete på forsikredes ordning i 2005, med hvilken hjemmel betingelserne blev ændret, samt hvorledes ændringerne blev varslet over for forsikrede.

Det kan oplyses, at forsikredes ordning oprindeligt blev tegnet med forsikringsbetingelser af 1. januar 2000 (bilag AA). Det fremgår af § 15, stk. 1 i betingelserne, at PFA kan ændre forsikringsbetingelserne med tre måneders varsel til udgangen af et kalenderår.

I september 2004 fremsendte PFA et varslingsbrev til forsikrede. PFA har desværre ikke mulighed for at fremsende en kopi af det konkrete brev, der er sendt til forsikrede, idet disse breve ikke blev gemt individuelt i PFA's system på daværende tidspunkt. I stedet vedlægges brevskabelonen (bilag AB).

Desuden vedlægges en oversigt over hvilke policegrupper, der skete varslinger for i september 2004 (bilag AC). Forsikredes police hører under række 7. Endelig vedlægges et print af liste (bilag AD) over hvilke kunder, ovennævnte varslingsbrev (bilag AC) blev fremsendt til. Forsikrede er anført i række 1431. Af hensyn til anonymisering og persondatalovgivningen er oplysninger vedrørende andre kunder streget ud.

Varslingsbrevet fra september 2004 (bilag AB) indeholdt bl.a. oplysning om, at betingelserne for ordningen blev ændret fra den 1. januar 2005. Ændringer for så vidt angår erhvervsevnetabsdækningen fremgår på brevets side 3. De nye betingelser for ordningen (bilag A) var vedlagt brevet.

PFA bemærker desuden, at forsikrede i sin klage til ankenævnet selv har fremsendt en kopi af betingelserne fra 1. januar 2005 (bilag A), hvilket forstærker formodningen for, at han har modtaget varslingsbrevet fra september 2004 (bilag AB), hvor forsikringsbetingelserne fra 1. januar 2005 (bilag A) var vedlagt.

PFA henviser i øvrigt til indholdet af det fremsendte brev til Ankenævnet af 1. februar 2018.

PFA kan for en god ordens skyld oplyse, at forsikrede den 10. august 2018 telefonisk har kontaktet selskabet og oplyst, at hans fleksjobsarbejdsgiver er gået konkurs, og at han fra den 1. august 2018 modtager ledighedsydelse. PFA er derfor i gang med at indhente oplysninger med henblik på at vurdere, om han er berettiget til dækning fra den 1. august 2018."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Et uddrag gengives i det følgende.

Af aftalebrev af 24/1 2001 fra selskabet til klageren fremgår bl.a.:

"Tak for den modtagne svarblanket.

Vi kan oplyse, at De er optaget i ovennævnte ordning med klausul med virkning fra 29. juni 2000.

Dækningen udgør p.t. følgende:

Årlig udbetaling ved tab af arbejdsevne: 90.000,00 kr.

[Pengeinstitut] er orienteret om indholdet af dette brev."

Af aftalebrev af 14/11 2002 fra selskabet til klageren fremgår bl.a.:

"Tak for de modtagne oplysninger.

Efter at Deres sag har været taget op til ny bedømmelse, skal vi hermed oplyse, at den tidligere tilknyttede invaliditetsklausul nu er bortfaldet, hvorefter De er optaget i ovennævnte ordning på normale vilkår.

Dækningen udgør flg.:

Årlig udbetaling ved tab af erhvervsevne: 92.500,00 kr.

[Pengeinstitut] er orienteret om indholdet af dette brev."

Af klagerens klage af 31/7 2017 til selskabet fremgår bl.a.:

"Vi har tegnet en tab af erhvervsevne – se vedhæftede.
Pgl. arbejder nu 9 timer om ugen med mange skånehensyn.
Forsikringen er tegnet med forventning om at udbetalingerne vil kunne kompenserer for det løntab et tab af erhvervsevne ville medføre. Nu står vi med et løntab, og så vil i ikke ubetalt??
Den udregning i ligget til grund for jeres afgørelse, er ikke nævnt i den oprindelige police. Vi har betalt til forsikringen gennem mange år!"

Af "Forsikringsbetingelser den 1. januar 2005 Familiesikring Tab af Erhvervsevne" fremgår bl.a.:

"**Grundlag for udbetaling**

Generel erhvervsevnenedsættelse
§ 8. Begrebet generel erhvervsevne er grundlaget for vurdering af, hvorvidt forsikrede er berettiget til forsikringsydelser ved nedsættelse af erhvervsevne.

Stk. 2. Ved generel erhvervsevne forstås evnen til at arbejde som almindelig fuldtidsbeskæftiget ikke blot i forsikredes nuværende eller tidligere erhverv, men i alle erhverv.

Stk. 3. Ved nedsættelse af den generelle erhvervsevne forstås, at forsikrede alene af helbredsmæssige årsager som følge af sygdom eller ulykkestilfælde ikke længere er i stand til at arbejde som almindelig fuldtidsbeskæftiget, og samtidig har et indtægtstab, der mindst svarer til henholdsvis to tredjedele eller halvdelen af indtægten som almindelig fuldtidsbeskæftiget for nedsættelsen af erhvervsevnen.

Stk. 4. PFA Pension vurderer, hvor meget den generelle erhvervsevne er nedsat. Vurderingen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse. Vurderingen er uafhængig af tilkendelse af offentlig førtidspension og andre offentlige ydelser. Ved bedømmelsen af nedsættelsen af erhvervsevnen er det uden betydning, om forsikrede på grund af situationen på arbejdsmarkedet er, eller efter revalidering vil være i stand til at få arbejde.
…
Stk. 6. Forsikrede har ikke ret til udbetaling af forsikringsydelse under ansættelse i en stilling, der finansieres helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, medmindre den generelle erhvervsevne er nedsat til henholdsvis en tredjedel eller halvdelen af den fulde erhvervsevne, og forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) er nedsat til henholdsvis en tredjedel eller halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. For udbetaling i forbindelse med revalidering gælder dog særlige regler."

De tidligere gældende forsikringsbetingelser "Forsikringsbetingelser den 1. januar 2000 Familiesikring – Tab af arbejdsevne" har ikke en bestemmelse svarende til § 8, stk. 6, i forsikringsbetingelserne gældende fra den 1/1 2005.

8. 91527

Nævnet udtaler:

Selskabet har udbetalt ydelser ved tab af erhvervsevne til klageren i perioden fra den 1/3 2010 til den 1/9 2010 og igen fra den 15/7 2013 og til den 1/5 2017, hvor klageren blev ansat i et fleksjob. Selskabet har derefter standset udbetaling af ydelser fra den 1/5 2017 med henvisning til, at klageren i sit fleksjob tjener mere end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Selskabet har beregnet klagerens indtægt i fleksjobbet inklusive fleksjobtilskud til 21.536 kr. om måneden. Klageren har ikke bestridt denne udregning. Selskabet har anerkendt, at klagerens helbredsmæssige erhvervsevne fortsat er væsentlig nedsat.

Klageren klager over, at selskabet har standset ydelserne. Han har anført, at forsikringen er solgt på falske forudsætninger, og at han ifølge aftalebreve af 24/1 2001 og 14/11 2002 fra selskabet skulle få et beløb oven i eventuel overførselsindkomst.

Nævnet bemærker indledningsvist, at aftalebrevene indeholder oplysning om indsættelse henholdsvis fjernelse af en klausul på forsikringen og om den aktuelle størrelse af udbetalingen ved tab af erhvervsevne, og at brevene ikke lover klageren en anden og bedre dækning end, hvad der følger af forsikringsbetingelserne. Nævnet bemærker, at klagerens ordning blev tegnet i tilknytning til forsikringsbetingelser "Familiesikring Tab af arbejdsevne" gældende fra 1/1 2000, og at forsikringsbetingelserne efterfølgende er ændret ved varsling af klageren til "Familiesikring Tab af Erhvervsevne" gældende fra den 1/1 2005.

Det fremgår af forsikringsbetingelserne, at klageren ikke har ret til udbetaling ved tab af erhvervsevne under ansættelse i fleksjob, medmindre den generelle erhvervsevne er nedsat til henholdsvis en tredjedel eller halvdelen af den fulde erhvervsevne, og klagerens indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) er nedsat til henholdsvis en tredjedel eller halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

9. 91527

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at hans indtægt inklusive fleksjobtilskuddet udgør mindre end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Nævnet finder, at klageren ikke har bevist, at forsikringen er solgt på falske forudsætninger. Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at forsikringsbetingelserne efter oprettelsen af ordningen er blevet ændret ved varsling af klageren.

Nævnet kan herefter ikke kritisere, at selskabet har standset udbetalingen af helbredsbetingede ydelser efter klagerens ansættelse i fleksjob.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen